

Oplegnotitie: Burgerberaad in de Gemeente Westerveld

Onderwerp: Bespreking burgerberaad in de gemeenteraad

Datum: 25 oktober 2024

Inleiding

Een aantal adviseurs heeft in opdracht van de werkgroep Inwonersparticipatie een position paper opgesteld over het instrument Burgerberaad, waarin de ervaringen van andere gemeenten zijn samengevat en de mogelijkheden voor Westerveld zijn verkend. De adviseurs adviseren om de vierde generatie van participatiebeleid (burgerberaad) op te nemen als instrument in de participatieverordening. De raad wordt gevraagd om een uitspraak te doen op een aantal fundamentele en een aantal randvoorwaardelijke vragen.

In het presidium van 14 oktober 2024 is besloten om voorafgaand aan de behandeling van het burgerberaad in de politieke avond een aantal meer fundamentele en randvoorwaardelijke vragen te stellen. Bedoeling is dat fracties hun antwoorden hierop vooraf schriftelijk aanleveren (uiterlijk 7 november 12 uur). De behandeling van het onderwerp komt hierdoor beter tot zijn recht omdat fracties dan op dezelfde onderwerpen standpunten geven en discussiepunten zo in beeld komen. Bovendien kan de schriftelijke input worden betrokken bij een eventueel initiatief vanuit de raad na het debat.

Fundamentele vragen voor de gemeenteraad:

1. **Is een burgerberaad een passend instrument voor Westerveld?** Vindt u dat een burgerberaad een passend en wenselijk instrument voor Westerveld kan zijn? Wat kunnen we leren van andere plattelandsgemeenten die al ervaring hebben met burgerberaden? **De CDA fractie heeft in haar eigen discussie geprobeerd de sterkste argumenten te vinden om "JA" te kunnen zeggen maar we hebben in alle eerlijkheid moeten concluderen dat we een te kleine gemeente zijn. We kunnen op moment de ondersteunende/organiserende capaciteit en financiële voorziening niet leveren. We zien eerder het gebruik van een lichtere vorm zoals participatie in (voorbereidende) processen. Wij zijn niet bereid om extra financiële middelen bij inwoners te halen via bijvoorbeeld een OZB verhoging om deze processen te financieren. We kunnen ons voorstellen dat inwoners ons in dat geval op onze eigen volksvertegenwoordigende verantwoordelijkheid zouden aanspreken. Het is aan de gemeenteraad om beslissingen te nemen nadat we de belangen hebben afgewogen.**
2. **Welk type onderwerpen zouden geschikt zijn voor een burgerberaad?** Zijn er maatschappelijke thema's in Westerveld die gebaat zijn bij een burgerberaad, zoals duurzaamheid, de leefbaarheid van de dorpen, of maatschappelijke voorzieningen? Welk type onderwerpen zouden expliciet niet geschikt zijn voor een burgerberaad? In de position paper worden randvoorwaarden die Utrecht hanteert bij de keuze van onderwerpen, zijn die ook herkenbaar voor Westerveld? Moet een burgerberaad alleen worden toegepast voor gemeente-brede thema's, of kan het ook op een andere schaal (bijvoorbeeld op het niveau van een dorp). **We zien een andere (lichtere) vorm van**

participatie meer voor de hand liggen dan een burgerberaad. Bij een lichtere vorm van participatie zijn minder vastgelegde randvoorwaarden nodig.

3. **Hoe wordt omgegaan met mogelijke politieke gevoeligheden?** Bij het kiezen van onderwerpen en het vaststellen van mandaten is het belangrijk om rekening te houden met politieke gevoeligheden. Hoe voorkomen we dat het burgerberaad verzeild raakt in polarisatie of het behandelen van onderwerpen met uitgesproken voor- en tegenstanders? Een terechte vraag. Net zoals er in de gemeenteraad politieke verschillen in kijk op de samenleving bestaan zullen ook onder de burgerleden meningsverschil aan het licht komen. Dat kan er toe leiden dat een burgerberaad het niet unaniem eens zal worden. De deelnemers die tot een ander advies zijn gekomen, in vergelijking met het uiteindelijk gepresenteerd advies, kunnen zich niet gehoord voelen en kijken daarmee minder positief terug op het gevoerde burgerberaad. Aangezien er geen vanzelfsprekend commitment is om het eens te moeten worden, loopt de groep kans het niet los te kunnen laten.
4. **Wat is het gewenste mandaat voor een burgerberaad?** Moet het burgerberaad adviserende bevoegdheden hebben of directe invloed kunnen uitoefenen op beleid? De vraag is hoe bindend de uitkomsten van het beraad voor de gemeenteraad en het college zullen zijn. Adviserend in een participerende vorm (in lichtere vorm dan beoogde burgerberaad)
5. **Maatwerk of vaste regels en voorwaarden?** In een verordening kan het instrument Burgerberaad mogelijk worden gemaakt binnen een vastomlijnd kader. Er zijn meerdere varianten van een burgerberaad mogelijk. Is het wenselijk om één variant te kiezen voor Westerveld, of kan dit per onderwerp bepaald worden? Iedere vraagstuk heeft zijn eigen geschikte participatie dus per onderwerp bepalen.

Vragen voor het bepalen van de randvoorwaarden:

1. **Wat zijn de financiële en organisatorische kaders?** Het organiseren van een burgerberaad vergt financiële middelen en ambtelijke capaciteit. Bij de beslissing om een burgerberaad in te zetten moet de raad bepalen. Moet de raad per burgerberaad bepalen of er voldoende capaciteit beschikbaar is om het burgerberaad te ondersteunen en wat de maximale kosten mogen zijn? Burgerberaad kost voor Westerveld per inwoner te veel, en we lezen in position paper dat de ondersteunende capaciteit niet vanzelfsprekend aanwezig is.
2. **Hoe wordt gewaarborgd dat de samenstelling van het burgerberaad voldoende representatief is?** Moeten er vooraf randvoorwaarden worden gesteld aan de samenstelling en wijze van selectie? Het is belangrijk om een representatieve afspiegeling van de bevolking samen te stellen door middel van gewogen loting. Welke kenmerken, zoals leeftijd, geslacht en achtergrond, moeten worden meegenomen in de selectiecriteria? Wordt dit per onderwerp beoordeeld of moet er een vaste regel zijn? Het principe van burgerberaad is dat er een A-selectie samenstelling wordt bereikt. Als je een dergelijke spreiding in de selectie wenst dan zul je daar op moeten selecteren om een zwijgende groep actief te betrekken.
3. **Welke ondersteuning krijgen de deelnemers?** Worden deelnemers vergoed voor hun tijd en inzet? En welke voorzieningen worden geboden, zoals kinderopvang, reiskostenvergoeding of ondersteuning voor mensen met een beperking, om deelname voor iedereen mogelijk te maken? Bij voorkeur geen vergoeding

4. **Hoe waarborgen we transparantie tijdens en na het proces?** Welke stappen worden ondernomen om het proces transparant te houden? Moet het beraad openbaar toegankelijk zijn, worden de vergaderingen gepubliceerd, en hoe worden de uitkomsten en adviezen gepresenteerd aan de raad en de inwoners? *Geen beeld bij, omdat we de vorm van burgerberaad in Westerveld niet zien zitten op basis van ontvangen info*
5. **Wat is de rol van de gemeenteraad?** Welke rol heeft de gemeenteraad bij het kiezen voor een burgerberaad? Welke rol heeft de gemeenteraad tijdens het burgerberaad? Hoe moet de raad omgaan met de aanbevelingen van het burgerberaad? Moet de raad zich vooraf committeren aan bepaalde uitkomsten, of blijft de uiteindelijke beslissing altijd bij de raad? Hoe wordt het besluitvormingsproces transparant voor de deelnemers en het publiek? *Wij zien een burgerberaad of participerende groep in een participatieproces als adviserende groep. Het is aan de volksvertegenwoordigers om de belangen af te wegen en een besluit te nemen.*